

Wat is een verblijfskatheter?

Een verblijfskatheter is een dun en soepel slangetje dat in de blaas blijft zitten voor kortere of langere tijd. Meestal wordt de katheter via de plasbuis in de blaas gebracht. Het is ook mogelijk dat het slangetje via de buikwand, boven het schaambeentje wordt ingebracht. We spreken dan van een suprapubische verblijfskatheter (buikkatheter). Aan de punt van de katheter zit een ballonnetje, dat na het inbrengen met water wordt opgevoerd. Zo wordt voorkomen dat de katheter uit de blaas kan glijden. De urine wordt via de blaaskatheter afgevoerd door middel van een opvangzak of katheter ventiel.

Waar vindt de behandeling plaats?

De behandeling vindt meestal plaats op de polikliniek urologie. Ook is het mogelijk dat u op een afdeling in het ziekenhuis of op de operatiekamer een verblijfskatheter krijgt.

Hoe wordt de verblijfskatheter via de plasbuis ingebracht?

De uroloog of verpleegkundige reinigt de penis of schede met water. Daarna wordt een licht verdovend glijmiddel in de plasbuis gespoten. Het slangetje wordt via de plasbuis in de blaas gebracht, het ballonnetje wordt met water gevuld. Het is van belang dat u, voor zover mogelijk, goed ontspannen bent.

Het omgaan met de verblijfskatheter

Wanneer u een verblijfskatheter heeft, ontstaat bijna altijd een blaasontsteking. Als u daar geen klachten van heeft, is het niet noodzakelijk dat u ervoor behandeld wordt. Een goede doorstroming van de urine is belangrijk. Het vermindert ook de kans op het ontstaan van gruis en stenen in de blaas. Probeer daarom tenminste 1,5 - 2 liter per dag te drinken. Vermijd problemen met de stoelgang door vezelrijk te eten.

Het katheterventiel

De katheter wordt afgesloten met een **katheterventiel** (kraantje). De urine wordt dan zoals gewoonlijk in de blaas verzameld. Als u aandrang krijgt, gaat u naar het toilet en opent u het katheterventiel om de blaas te legen. Als u geen aandrang voelt, dient u om de 2 à 3 uur naar het toilet te gaan om de blaas leeg te maken. Het is van belang dat u er voor zorgt dat de blaas niet overvol kan raken. Voor de nacht koppelt u een nachtzak aan het katheterventiel. U kunt het katheterventiel gebruiken tot de wisseling van de katheter. Zo nodig kunt u vaker een schoon katheterventiel aansluiten.

De urineopvangzak

U kunt ook urine opvangen in een katheterzak. Voor het continu afvoeren van de urine heeft u twee soorten opvangzakken nodig: een beenzak (dagzak) en een nachtzak. De urineopvangzak moet altijd lager dan de blaas bevestigd worden zodat de urine goed kan aflopen. De beenzak draagt u overdag onder uw bovenkleding.

De **beenzak** wordt door middel van een urinebeenzakhouder of fixatiebandjes op het bovenbeen bevestigd. Aan de beenzak zit een kraantje waarmee u regelmatig het zakje kunt legen. Wacht niet tot de beenzak te vol wordt. De beenzak kunt u ongeveer 7 dagen gebruiken en dan vervangen door een schone beenzak.

De **nachtzak** koppelt u, voordat u gaat slapen, aan het katheterventiel. Vergeet niet het kraantje van het ventiel te openen! In de nachtzak kan meer urine worden opgevangen zonder dat u op hoeft te staan om de zak te legen. Met behulp van een bedrekje kan de nachtzak aan het bed worden bevestigd. Als dat niet mogelijk is, kunt u de nachtzak ook in een emmer naast het bed plaatsen.

's Morgens ontkoppelt u de nachtzak van de beenzak. Vergeet niet het kraantje van de beenzak weer te sluiten. De nachtzak kunt u leeg laten lopen in het toilet en daarna schoonspoelen met kraanwater en laten drogen. Voor hergebruik van de nachtzak dient u het verbindingsstuk schoon te maken met alcohol of betadinejodium. De nachtzak kunt u ongeveer 7 dagen gebruiken en dan vervangen door een schone nachtzak.

NB. Deze informatie geldt voor de startset hulpmiddelen t.b.v. een verblijfskatheter (blauwe doos).

Dagelijkse hygiëne van de verblijfskatheter

De dagelijkse hygiëne kan plaatsvinden als normaal. Douchen is geen bezwaar. Voordat u de urineopvangzak of katheterventiel vervangt, dient u de handen te wassen.

Het wisselen van de verblijfskatheter

Een verblijfskatheter moet geregeld gewisseld worden. Hoe lang de katheter kan blijven zitten is afhankelijk van het materiaal. Voor het wisselen van de katheter heeft u een afspraak meegekregen. Een verpleegkundige van de polikliniek urologie of uw huisarts (als u niet onder behandeling bent van de uroloog) wisselt de katheter. Ook is het mogelijk dat de huisarts of een verpleegkundige van de Thuiszorg een katheter wisselt.

Complicaties

Als u voor langere tijd een verblijfskatheter heeft, is het van belang dat u op de hoogte bent van het optreden van eventuele problemen.

- Irritatie van de plasbuis door de verblijfskatheter. Vooral de eerste dagen na het inbrengen van de katheter kunt u last hebben van irritatie van de plasbuis.
- Er kunnen blaaskrampen optreden. Vaak zijn blaaskrampen het gevolg van irritatie door de blaaskatheter. Hierdoor kan er urine langs de katheter lekken. Dit kan worden behandeld met medicijnen.
Controleer of het katheterventiel nog goed doorgankelijk is en dat u bij de toiletgang de blaas goed leegmaakt.
- Verstopping van de verblijfskatheter. Door steenaanslag, gruis of een bloedstolseltje kan de katheter verstopt raken. Om dit te voorkomen is het van belang dat u voldoende drinkt, tenminste 1,5 – 2 liter per dag. Als er na 2-3 uur geen urine in de urineopvangzak zit of als er geen urine komt als u het katheterventiel opent dan kunt u op werkdagen contact opnemen met de polikliniek urologie tussen 8.30-16.30 uur. Op andere tijdstippen en als u niet onder behandeling bent van de uroloog kunt u de huisarts raadplegen.

Belangrijke telefoonnummers

Polikliniek urologie (via het klantcontactcentrum): 075 650 12 90

Huisartsenpost (na 17.00u./ weekend): 075 653 30 00

Heeft u vragen?

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen dan kunt u op werkdagen tussen 8.30-16.30 uur contact opnemen met de medewerkers van de polikliniek urologie.